

VOORAF

Dick de Jong

Dat Agrarisch Nederland niet stilzit blijkt vrijwel dagelijks uit de media. Ook hier in de streek gebeurt van alles. Zo wordt er aan gewerkt om de Vrijkomende Agrarische Bebouwing meer onder de aandacht te krijgen van iedereen die dit aangaat. Voor onze streek van groot belang, vooral voor de in ontwikkeling zijnde nieuwe gemeente Molenlanden, want daar bevindt zich wel 'heel veel boer'.

Ook uitbreiding van de betrokkenheid van Boerderij & Erf in noordelijke richting heeft de aandacht. Maar aan de slag gaan en blijven kost geld en daarom is het bestuur van de stichting ook in gesprek om projecten van de grond te krijgen en daarvoor financiering te realiseren, zodat het voortbestaan van Boerderij & Erf Alblasserwaard-Krimpenerwaard-Vijfheerenlanden op twee manieren wordt gewaarborgd: in beeld blijven en 'brood op de plank' houden. En de tijd staat niet stil. Er is contact geweest met het Erfgoedhuis Zuid-Holland om de noodzakelijke digitalisatie van de beeldbanken van de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden en die van de Krimpenerwaard tot één gemakkelijk benaderbare beeldbank om te bouwen.

Er is genoeg te doen. Daarom doen we hierbij nogmaals een beroep op iedereen die dit leest: Meldt u aan als vrijwilligers. Als we het werk dat er ligt samen doen, gaat het niet alleen plezierig, maar is het ook beter uitvoerbaar.

Verstild voorjaarsbeeld.

BRIEF GEMEENTEN KRIMPENERWAARD

Onlangs heeft het bestuur van Boerderij & Erf AV de beide gemeenten in de Krimpenerwaard een brief gestuurd om hen mede te delen wij ons gaan profileren in het boerderijenbestand in hun werkgebied. Daarbij hebben we ook genoemd graag bereid te zijn te komen praten. Onderstaand volgt de brief.

Geacht college,

Graag nemen wij de vrijheid u onze stichting voor te stellen. Wij zijn een stichting, die in 1999 op initiatief van de provincie Zuid-Holland is opgericht. Daarbij was – en is nog steeds – ons doel 'het behoud en de ontwikkeling van boerderijen' in ons werkgebied. Aanleiding tot de oprichting was de teloorgang van niet meer als boerenbedrijf in gebruik zijn-

de boerderijen en andere landelijke bebouwing. Niet alleen het hoofdgebouw en de bijgebouwen, maar ook het erf rondom de boerderij en het bij de boerderij behorende land is onze zorg. Het aantal boerderijen in ons werkgebied is aanzienlijk en bedraagt meer dan 1400. Zij vormen de iconen van de streek.

In de loop van de tijd hebben wij door middel van projecten, publiciteit en publicaties kans gezien de boerderij als uniek gebouw onder veler aandacht te brengen. Dit heeft ertoe geleid dat velen waardering hebben gekregen voor de gebouwen, waar generatie op generatie is gewerkt aan de opbouw van de lokale en regionale economie. Door hard te werken en door samen dingen te ondernemen hebben de boeren kans gezien voor de huidige tijd een welvarende streek op de kaart te zetten.

Maar er dreigt gevaar. Het zal u niet zijn ontgaan dat de agrarische wereld keer op keer wordt geteisterd door problemen. Door die problemen bij elkaar op te tellen raakt het boerenbedrijvigheid steeds verder naar de achtergrond en dreigen steeds meer agrariërs hun bedrijven te stoppen. Intussen is duidelijk dat in ons gebied ook de ruim 160 ruilverkavelingsboerderijen gevaar lopen. En dat geldt niet alleen voor de boerenbedrijven, ook het omringende weidelandschap is in de gevarenzone terecht gekomen.

De reden dat wij u deze brief schrijven is het feit dat een kleine twee jaar terug enkele bij uw werkgebied betrokken bewoners van de Krimpenerwaard onze stichting hebben benaderd met de vraag of wij ook iets voor uw streek zouden kunnen betekenen, omdat daar een stichting als de onze ontbreekt, terwijl dezelfde problematiek als bij ons, ook in uw gebied voorkomt. Sinds deze eerste contacten hebben er verscheidene overleggen plaatsgevonden en inmiddels is besloten dat wij onze regionaam gaan uitbreiden tot Alblasserwaard-Krimpenerwaard-Vijfheerenlanden. Dit impliceert dat wij ook in uw werkgebied gevraagd en ongevraagd advies en voorlichting willen gaan geven.

In de praktijk kan het daardoor voorkomen dat u met onze stichting en haar activiteiten wordt geconfronteerd. Daarom is het goed u te informeren over het feit dat wij gewend zijn om bij voorkomende situaties in een dialoog naar een oplossing te zoeken. Wij vertrouwen erop dat ook u die gang van zaken wilt volgen. Misschien is het mogelijk dat wij in een persoonlijk gesprek een en ander nog eens kunnen komen toelichten. Een uitnodiging daartoe zien wij met belangstelling tegemoet.

Voor een nadere kennismaking van onze activiteiten zenden wij u bijgaand een van onze publicaties, een nieuwsbrief en wat foldermateriaal.

Met vriendelijke groeten,

C. Bakker, voorzitter   P.A. Eikelenboom, secretaris

Wat beide bovenstaande afbeeldingen laten zien is meer dan 'oud en nieuw'. Tussen beide prenten zit een wereld van verschil, een wereld van ontwikkeling. Maar ook een wereld van zorgen. Dat laatste stralen de plaatjes zelf ook uit. Links is het bedaard en rustig, rechts ademt haast en gedrang.

BOTERLAMMETJE KOMT UIT KRIMPENERWAARD

Op Eerste Paasdag wordt door velen een feestelijk en smakelijk ontbijt geserveerd. Daarbij wordt men in toenemende mate een schaapje of lammetje in botervorm gepresenteerd. Boeren in de Krimpenerwaard maakten al in de zeventiende eeuw grasboter van het melk van koeien die in de lente voor het eerst weer het malse gras aten. Het was in de jaren voor de laatste wereldoorlog nog traditie in Amster-

dam, dat klanten van hun vaste boter- en eierboer met Pasen een groot aantal eitjes ten geschenke kregen, samen met het traditionele Paaslammetje van boter. Dat Paasboterlammetje was op primitieve wijze geboetseerd van jonge grasboter. De kraalzwarte oogjes waren krentjes en twee palmbladen vormden de oren. Van buxusgroen was een wipstaartje gemaakt. Als het Paaslammetje extra mooi was uitgedost, droeg het nog een blauw of rood lintje om de nek en een belletje dat het Paasfeest aankondigde.

Om de lenteboter zo feestelijk mogelijk te serveren werd de boter in houten vormen gemodelleerd. De boeren maakten deze vormen zelf in de lange, donkere winteravonden. Het was de gewoonte om de versierde boterschaapjes aan te bieden aan de landeigenaar en de notabelen van het dorp. Folkloristen vermoeden dat dit teruggaat op oude Germaanse gebruiken waarbij in de lente dieren werden geofferd aan de vruchtbaarheidsgoden. Ook bij het Amsterdamse paasbrood behoorde vanouds het boterlammetje. Waar de broodbakkers voorgingen, bleven de boter- en eierboeren niet achter.

DE KOE IN DE KUNST

Een pracht prent uit het Koeienschetsboek van beeldend kunstenaar Ruud Spil.

LANDELIJKE BRIEF

De gezamenlijke boerderijenstichtingen in Nederland hebben onlangs onderstaande brief aan de minister gestuurd.

Aan de Minister van OCW Mevrouw Mr. Drs. I.K. van Engelshoven
Rijnstraat 50 2515 XP Den Haag

Amersfoort, 26 februari 2018

Betreft: behoud fiscale aftrek onderhoudskosten rijksmonumenten

Excellentie,

Mede namens vele tienduizenden particuliere eigenaren van rijksmonumenten (woonhuizen, buitenplaatsen en boerderijen) in Nederland wend ik me – namens de Vereniging Bewoond Bewaard, de Vereniging Particuliere Historische Buitenplaatsen en de Stichting Agrarisch Erfgoed Nederland – tot u met het volgende.

Tijdens de behandeling van het Belastingplan 2017 was de monumentenaftrek een belangrijk onderwerp. Aan dit onderwerp is de nodige aandacht besteed in de media (Eén Vandaag, Nieuwsuur, de Telegraaf). Terecht is de Tweede Kamer niet akkoord gegaan met het voorstel van de toenmalige Minister van OCW en heeft de Kamer deze Minister gedwongen het voorstel minimaal aan te houden. Met name de huidige regeringsfracties van de VVD, D'66, CDA en CU waren uiterst kritisch over de voorstellen, waardoor de eigenaren van ruim 40.000 rijksmonumenten zwaar getroffen dreigden te worden. Die kritische houding wordt het best geïllustreerd met de enthousiaste bedankbrief van een lid van de fractie van D'66, gericht aan hen die protest aantekenden. Graag verwijs ik daarvoor naar bijlage 1. Soortgelijke reacties ontvingen we overigens ook van andere fracties.

De Tweede Kamer heeft daarbij de volgende argumenten gebruikt, o.a. gebaseerd op de meest recente evaluatie van PricewaterhouseCoopers (2009). Deze argumentatie is nog steeds actueel en relevant:

1. Rijksmonumenten, welke worden bewoond alsmede de daarbij eveneens beschermde tuin- en of parkaanleg zijn een belangrijk onderdeel van ons cultureel erfgoed. Deze rijksmonumenten dragen in belangrijke mate bij aan de kwaliteit van zowel onze historische binnensteden als belangrijke delen van het buitengebied. Dit wordt alom erkend als een belangrijk publiek goed. Eigenaren van rode en groene rijksmonumenten dragen de hoge kosten van instandhouding en onderhoud, welke veel substantiëler zijn dan voor het niet-beschermde rode en groene erfgoed. Daarom heeft de wetgever het al meer dan 50 jaar belangrijk geacht dat een deel van deze kosten (80%) fiscaal aftrekbaar is. Nog steeds is het een feit, dat de fiscale aftrek toen werd ingevoerd, mede als compensatie voor de beperking van het eigendomsrecht, die de aanwijzing als rijksmonument met zich meebrengt. Aan die realiteit is niets veranderd.
2. Uit voornoemde PWC-evaluatie blijkt, dat de regeling niet alleen effectief is, maar tevens doelmatig in de uitvoering; de uitvoeringskosten voor de Belastingdienst en de administratieve lasten voor de gebruikers zijn beneden-gemiddeld laag. Sterker nog, de onafhankelijke onderzoekers concluderen, dat het niet aannemelijk is dat andere instrumenten doelmatiger zijn. In tegenstelling tot andere evaluaties is bij deze evaluatie geconstateerd dat de regeling kwetsbaar is voor misbruik. Menige evaluatie van fiscale regelingen is een stuk kritischer, denk aan de evaluatie van de giftenaftrek of de Milieu-investeringsaftrek/Vamil.
3. Bij het Ministerie van OCW bestaat kennelijk de indruk, dat een eigen subsidieregeling beter is dan de huidige fiscale aftrekregeling voor de monumenteneigenaar. Blijkbaar is men daar van mening, dat men beter voor de eigenaren van rijksmonumenten kan bepalen en beslissen dan deze eigenaren zelf. Uit het feit, dat het merendeel (ruim 90%) van de rijksmonumenten in redelijke tot goede staat verkeert, mag geconcludeerd worden dat de monumenteneigenaar prima zelf kan bepalen welke instandhoudingsmaatregelen voor hun rode en groene rijksmonumenten het meest noodzakelijk zijn. Gegeven het feit dat de monumenteneigenaar netto altijd minimaal 60% van de kosten van het onderhoud en de instandhouding betaalt, kunt u er zeker van zijn, dat de burger uiterst effectief en efficiënt opereert. Ook vanuit dit perspectief is een subsidieregeling – die ook nog leidt tot een lastenverzwaring waar het gaat om de uitvoering van de regeling – niet echt heel gelukkig gekozen en niet zinvol is.

Tijdens het debat over de cultuurbegroting op 13 november 2017 kwam de vraag aan de orde of de particuliere monumentenaftrek blijft of dat het een subsidieregeling wordt. De Minister van OCW heeft in dat debat aangegeven, dat overwogen wordt om er een subsidieregeling van te maken en dat de animo hiervoor mogelijk zou worden vergroot door een aanpassing van de belastingtarieven. Zeer onlangs heeft de Minister aan belanghebbenden in het veld aangegeven overleg hierover te voeren met de Staatssecretaris van Financiën. Dat – volgens het regeerakkoord – de komende jaren zullen worden aangepast, is voor ons geen argument om de fiscale aftrek om te zetten naar een subsidieregeling. De fiscale aftrek heeft namelijk een aantal kenmerken, die met een subsidieregeling niet of nauwelijks te ondervangen zijn.

In 2017 zijn de krachten van de hiervoor genoemde twee verenigingen (de Vereniging Bewoond Bewaard en de Vereniging Particuliere Historische Buitenplaatsen) en de Stichting Agrarisch Erfgoed Nederland gebundeld in de Federatie Particuliere Monumenteneigenaren. Oogmerk van de gezamenlijke inzet is om een stem te geven aan alle particuliere monumenteneigenaren van rood en groen erfgoed. De Federatie spant zich in om te voorkomen, dat door wijzigende regelgeving tijdens het Kabinet Rutte III een additionele financiële belasting ontstaat voor particuliere monumenteneigenaren. Het belangrijkste pijnpunt voor een monumenteigenaar is, dat bij het indienen van een subsidieaanvraag tevoren geen zekerheid bestaat op verkrijging van een subsidie vanwege bijvoorbeeld een uitgeput budget. Daarentegen weet een monumenteigenaar, die onderhoud laat uitvoeren en de nota indient bij de belastingdienst, met zekerheid dat hij de fiscale aftrek tegemoet kan zien. Daarnaast kent de fiscale aftrek geen maximumbedrag en is er de mogelijkheid om naast onderhoudskosten ook restauratieve ingrepen (= instandhouding) onder de aftrek te brengen. Tenslotte is er de mogelijkheid op basis van de fiscaal aftrekbare kosten een lening af te sluiten bij het Restauratiefonds. In het regeerakkoord staat “Particuliere monumentenbezitters blijven financieel gesteund worden”. Voor particuliere monumenteneigenaren is en blijft van belang, dat de regeling is gebaseerd op snelheid, eenvoud en bovenal op de juist beschreven zekerheid. Deze uitgangspunten gelden ook voor de huidige regeling van de fiscale aftrekbaarheid, maar in het geheel niet voor een subsidieregeling, zoals OCW deze voor ogen heeft. Het is onze krachtige opvatting, dat OCW zich met een subsidieregeling begeeft op een ondoelmatig en dus heilloos pad. Wij zijn van mening, dat de stimulans om een monument in goede staat te houden op deze wijze wordt weggenomen, maar ook dat de rijksoverheid na meer dan 50 jaar een betrouwbare partner te zijn geweest, zich aan die betrouwbaarheid gaat onttrekken. Indien u anders denkt over de inhoud van deze brief, gaan wij graag het gesprek met u aan. Ditzelfde geldt voor de Staatssecretaris van Financiën, die ik tevens een brief stuurde.

Een kopie van deze brief sturen we te zelfder tijd naar de Vaste commissie voor OCW en FIN, in het bijzonder naar woordvoerders cultuur & fiscale zaken in de Tweede Kamer; tevens sturen we een kopie naar het Restauratiefonds, het Tuin-historische Genootschap Cascade, de Bond van Belastingbetalers, de Vereniging Eigen Huis, de Federatie Particulier Grondbezit, de Federatie van Grote Monumentengemeenten, de Vereniging Nederlandse Gemeenten en het Interprovinciaal Overleg.

Met de meeste hoogachting en vriendelijk groetend,
Federatie van Particuliere Monumenteneigenaren (FPM):
Vereniging Bewoond Bewaard
Vereniging Particuliere Historische Buitenplaatsen
Stichting Agrarisch Erfgoed Nederland

Het was weer – heel even – mogelijk deze winter.

NIEUWE PENNINGMEESTER

Als nieuwe penningmeester is de heer Koos Timmer aangetreden, voor velen geen onbekende. Hij volgt Cees van Vught op. Cees heeft een aantal jaren zijn diensten aan de stichting bewezen, waarbij hij zijn taak op een bijzonder nauwkeurige wijze uitvoerde. Zijn vasthoudendheid als het om het afrekenen van subsidies en dergelijke betreft blijft zeker in het geheugen van het bestuur gegrift staan.

NOG EEN 'STIPJE'

Een oude Lekkerlandse koe
Was 't eerlijk geld verdienen moe.
Zij ging vermomd met kap en pij
Een bank beroven in Termij.
Maar de kassier heeft haar verteld:
'Een Koe Klux Klant krijgt hier geen geld!'

Naar Kees Stip

STICHTING- & VERGADERNIEUWS

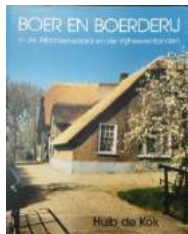
In de laatste bestuursvergadering van Boerderij & Erf AV zijn weer tal van onderwerpen aan de orde geweest. Graag geven we aan u door:

- Er is gesproken over de mogelijkheid van het opzetten van nieuwe projecten. Als middel om aan de weg te timmeren, dus bij een breed publiek bekendheid te krijgen en te houden. Maar tegelijkertijd ook bedoeld om externe financiering te zoeken om er uitvoering aan te kunnen geven.
- De Rabo Clubkasactie, die er weer aan gaat komen. Helaas alleen van toepassing voor leden van Rabobank Merwestroom.
- De veranderende situatie om te exposeren in Avonturenboerderij Molenwaard.
- Samenwerking met de Krimpenerwaard.
- Het opzetten van een interviewcyclus over boerderijen, die dan in Boer & Hoeve worden opgenomen.

UITSMIJTER

TE KOOP

Deze boeken zijn te koop bij de Stichting Boerderij & Erf A-V en bij de boekhandel in de regio.

ADVERTENTIES

Er is een beperkte ruimte in deze nieuwsbrief voor het plaatsen van een advertentie. Informeer bij het secretariaat naar de mogelijkheden.

KOOL & VAN DEN TOREN

Dé makelaardij van de Alblasserwaard

Dorpsstraat 65a 2969 AD Oud-Alblas t 0184-691566 e info@koolvandentoren.nl

www.koolvandentoren.nl

- deskundig
- vertrouwd
- persoonlijk

De Koning & Witzier
de makelaar voor vrijstaand wonen

WIJ ZIJN ALS MAKELAAR GESPECIALISEERD IN "VRIJSTAAND WONEN"

Regelmatig verkopen wij ook monumentale boerderijen. Wij vinden het belangrijk dat een koper "gevoel" heeft bij de aankoop van zo'n boerderij. Als koper en verkoper samen belangstelling hebben voor oude details, is een voorspoedige verkoop vaak het resultaat.

Wilt u uw boerderij verkopen?
Neem dan vrijblijvend contact met ons op.

De Koning & Witzier
de makelaar voor vrijstaand wonen

Oostelinde 32, 3406 LB Waarder
Telefoon 0348 - 502 224
Waalveld 34, 4343 AP Leerdam
Telefoon 0346 - 999 394

www.koningwitzier.nl

**BUREAU
TEKSTWERK**

teksten schrijven
brochures redactie
boeken advies
artikelen opmaak

D.J. (Dick) de Jong

Buitendams 51 | 3371 BA Hardinxveld-Giessendam
0184-615094 | 06-22845889 | djdejong@planet.nl
ivvk 024453726 | bank.nl | lrnb00925028621

Lakerveld

ingenieurs- & architectuurbureau

herbestemming
restauratie
renovatie
niewbouw

Noordzijde 95 • 4225 PL Noardeloos • T 0183 382000 • info@lakerveld-noordeloos.nl
C.v.k. Rivierland 23077211 • Rabobank 30.19.06.572 • IBAN NL36 RABO 0301 9065 72 • BIC RABONL21

www.lakerveld-noordeloos.nl

REDACTIE & SAMENSTELLING Dick de Jong - Bureau Tekstwerk - met dank aan Jenny Mollema-Gons
redactieadres: Buitendams 51, 3371 BA Hardinxveld-Giessendam, 06-22845889, djdejong@planet.nl
FOTO'S: Collectie Boerderij & Erf A-V, Bureau Tekstwerk en anderen.

BOERDERIJ & ERF
alblasserwaard - vijfheerenlanden

secretariaat: Sluis 57 | 2964 AT Groot-Ammer | 0184-661425/06-53759618
secretaraat@boerderijnerf.nl | www.boerderijnerf.nl